

EIERSKAPSKONTROLL

FØLGES REGELVERK OG ANBEFALINGER?

RAPPORT

Selbu kommune

NOVEMBER 2021

EK 1023

FORORD

Denne rapporten oppsummerer eierskapskontroll i Selbu kommune. Eierskapskontrollen er gjennomført på oppdrag fra kontrollutvalget i Selbu kommune. Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til Norges kommunerevisorforbunds (nkrf.no) standard for eierskapskontroll, RSK 002.

Vi vil takke de som har bidratt med informasjon til rapporten.

Trondheim, 10.11.2021

Anna Ølnes
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Merete M. Montero
Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Selbu kommune reviderte sist eierskapsstrategi i 2016 (juni). Kommunestyret har ikke behandlet generell, overordna eierskapsmelding (eierstrategi) så langt i perioden.

Kommunens generelle eierskapsstrategi inneholder prinsipper for eierstyring. Kommunen har ikke presentert en helhetlig oversikt over alle sine selskaper i tilknytning til eierskapsstrategien, og det framgår heller ikke noen overordna beskrivelse av formålene med eierskapet for selskapene.

Selbu kommune følger i noen grad KS sine anbefalinger om eierstyring. Anbefalinger som ikke ivaretas er årlig rapportering om tilstanden i alle selskapene som kommunen har eierskap i, representasjon i eierorgan og styre.

Den andre problemstillingen handlet om Selbu kommune har fulgt opp vedtaket i tilknytning til eierskapsstrategien om at det årlig skal legges fram en eierskapsmelding for selskap som er heleid av kommunen og selskap som kommunen har aksjemajoritet i. Revisor mener at dette vedtaket bare delvis er fulgt opp, og at det ikke er rapportert på alle disse selskapene årlig. Det er heller ikke, som vi har konkludert om ovenfor, rapportert om andre selskap som kommunen har eierinteresser i.

På bakgrunn av vurderinger og konklusjon anbefaler revisor at:

- Kommunestyret i 2022, og senest innen valgperiodens utgang, behandler generell eierskapsstrategi, med oversikt over alle selskaper som kommunen har eierskap i, og med beskrivelse av formålet med disse eierskapene.
- Kommunestyret gjennomgår representasjon i eierorgan og styre, og sørger for at sentrale politikere er representert i eierorganet og ikke i styret.
- Kommunestyret etterspør årlig sak fra formannskapet, om orientering om kommunens eierengasjement i heleide selskap og selskap kommunen har aksjemajoritet i.
- At kommunestyret årlig etterspør rapport om tilstanden i alle selskapene som kommunen har eierskap eller andre interesser i.

Denne eierskapskontrollen er gjennomført etter kontrollutvalgets bestilling i sak 10/21. Bestillingen og problemstillinger er beskrevet i kapittel 1. Der har vi også redegjort for informasjonsgrunnlaget, som er intervju med ordfører og rådgiver i kommunedirektørens stab.

I tillegg har vi lagt til grunn protokoller og saksframlegg, i tillegg til dokument til kommunestyret som gjelder eierskap.

I kapittel 2 beskriver vi for eierstyring i Selbu kommune. Kriteriene vi har lagt til grunn, og som vi har gjort vurderinger opp mot er hentet fra kommuneloven, vedtak fattet av kommunestyret knyttet til eierstyring og KS' anbefalinger. Konklusjonen og anbefalingene ovenfor er basert på data og vurderinger i kapittel 2.

Et rapportutkast har vært sendt til uttalelse hos kommunen, ved ordfører. Ordførers tilbakemelding er lagt ved rapporten i vedlegg 2. Det er ikke gjort endringer i vurderinger og konklusjon som følge av uttalelsen. Vi har likevel tilføyd en setning i konklusjonen om rapportering om alle selskap som kommunen har eierinteresser i. Det er i tråd kommunestyrets eget vedtak, og med vurderinger og anbefaling som var i rapportutkastet.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	5
Innholdsfortegnelse	7
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	8
2 Eierskapsoppfølging – regelverk og anbefalinger	10
2.1 Problemstillinger.....	10
2.2 Revisjonskriterier.....	10
2.3 Dokumentasjon fra politiske saker og intervju.....	11
2.3.1 Eierskapsoppfølging – regelverk og anbefalinger.....	11
2.3.2 Oppfølging av kommunens eierskapsstrategi.....	19
2.4 Revisors vurdering.....	20
2.4.1 Eierskapsoppfølging – regelverk og anbefalinger.....	20
2.4.2 Oppfølging av kommunens eierstrategi.....	22
3 Høring	23
4 Konklusjoner og anbefalinger	24
4.1 Konklusjon.....	24
4.2 Anbefalinger	24
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	26
Vedlegg 2 – Høringssvar	28
Vedlegg 3 - Eksempel på eierskapsmelding	32

Tabell

Tabell 1. Oversikt over selskaper som kommunen har eierinteresser i.....	15
Tabell 2. Oversikt over kommunestyrets behandling av eierskapsmeldinger for selskap, 2012 - 2021	17

1 INNLEDNING

I denne rapporten gjennomgår vi Selbu kommunes eierstyring og eierstrategier i selskap de eier. I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger og bakgrunn for prosjektet.

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Selbu kommune behandlet i sak 10/21 bestilling av eierskapskontroll. Vi gjengir bestillingen nedenfor, og gjør rede for hvordan vi vil svare den ut i de påfølgende kapitlene.

1. Kontrollutvalget bestiller en eierskapskontroll av kommunens eierstyring med følgende problemstillinger:

- a. Er kommunens eierstyring i samsvar med kommunelovens krav?*
- b. Følger kommunen KS' anbefalinger for god eierstyring?*
- c. Er kommunens eierstyring i samsvar med eierskapsstrategien?*

En prosjektplan ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 15.9.2021.

1.2 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling og vedtatt prosjektplan har vi gjennomført eierskapskontrollen med følgende problemstillinger:

- 1. Er kommunens eierstyring i samsvar med krav og anbefalinger?*
  - Kommuneloven*
  - KS' anbefalinger*
- 2. Er kommunens eierstyring i samsvar med eierskapsstrategien?*

Begge problemstillingene belyses i kapittel 2.

1.3 Metode

Dataene som ligger til grunn for vurderinger og konklusjon er hentet fra intervju med kommunens ordfører og rådgiver i kommunedirektørens stab. På den måten har vi fått belyst hvordan kommunens øverste politiske ledelse ivaretar ansvaret for eierstyringen, og hvordan den praktiske tilretteleggingen av eierstyring fungerer.

Vi har gjennomgått innkallinger og protokoller fra formannskapsmøter og kommunestyremøter i perioden 2016 – september 2021. På den måten har vi belyst saksbehandling og vedtak vedrørende eierskap i politiske fora.

Vi har ikke gått inn i noen enkeltselskap utover det.

Vi mener at det beskrevne datagrunnlaget er dekkende for vurderinger og konklusjon.

2 EERSKAPSOPPFØLGING – REGELVERK OG ANBEFALINGER

I dette kapittelet belyser vi problemstillingene som vi har blitt enige med kontrollutvalget om.

2.1 Problemstillinger

Er kommunens eierstyring i samsvar med krav og anbefalinger?

- Kommuneloven
- KS' anbefalinger

Er kommunens eierstyring i samsvar med eierskapsstrategien?

2.2 Revisjonskriterier

I kommuneloven, som ble gradvis gjeldende utover høsten 2019 og i sin helhet fra 2020, kom det inn en bestemmelse i § 26-1 om at:

- *Kommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal minst inneholde:*
  - *Kommunens prinsipper for eierstyring*
  - *En oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i*
  - *Kommunes formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i selskap/foretak*

Fra KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll har vi valgt ut følgende punkt:

- *Kommunestyret bør årlig vedta eierskapsmelding eller annen rapport om tilstanden i sine selskaper.*
- *Kommunestyret bør få tid til kompetanseutvikling, eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.*
- *Kommunestyret bør utarbeide og jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.*
- *Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.*
- *Sentrale folkevalgte bør som hovedregel oppnevnes som representanter i eierorganet*
- *Kommunestyret bør sørge for god sammensetning og kompetanse i styret*
- *Det bør brukes valgkomité ved styreutnevnelser*

- *I kommunalt eide selskaper bør det etableres rutiner som sikrer at kontrollutvalget får gode nok rammebetingelser*

Kommunestyret i Selbu har vedtatt¹ at:

- *Formannskapet skal fremme en årlig sak til kommunestyret med orientering om kommunens eierengasjement i heleide selskap samt de kommunen har aksjemajoritet i.*
- *De øvrige selskap fremmes som sak en gang per politiske periode samt ved behov.*
- *Det er utarbeidet en mal kalt Eierskapsmelding.*
- *Det skal imidlertid fremmes en årlig sak med oversikt over alle våre eierforhold for kommunestyret*

2.3 Dokumentasjon fra politiske saker og intervju

2.3.1 Eierskapsoppfølging – regelverk og anbefalinger

Eierskapsmelding i valgperioden

Revisor legger til grunn at kommunelovens bestemmelse gjelder en generell, overordna eierskapsmelding. En gjennomgang av saker og protokoller fra møter i kommunestyret fra perioden 2016 – september 2021 tyder på at sist kommunestyret vedtok å revidere eierskapsmelding (i Selbu kommune kalles denne eierstrategi), eller eierstrategi som dokumentet heter i Selbu kommune, var i sak 55/16. I vedtaket fragår det følgende:

- 1) Endring i Eierstrategidokumentet, under KONKLUSJON pkt. 2 e: Følgende setning settes inn: *Rapportmal årsmøter og generalforsamlinger skal benyttes.*
- 2) Endring i Eierstrategidokumentet, under KONKLUSJON pkt. 2 f, siste del: *Formannskapet har ansvar for å sikre at foreslått styremedlem fra Selbu kommune har den riktige kompetanse og tar om nødvendig selv initiativ til utskifting. Formannskapet kan foreslå styremedlemmer overfor valgkomiteene.* 3) Vedlagte Rapportmal for årsmøter og generalforsamling vedtas. 4) Under Konklusjon pkt. 3 endres teksten til: *Formannskapet skal fremme en årlig sak til kommunestyret med orientering om kommunens eierengasjement i våre heleide selskap samt de vi har aksjemajoritet i. De øvrige selskap fremmes som sak en gang per politiske periode samt ved behov. Her er*

---

¹ Selbu kommunestyre, 27.6.2016, sak 55/2016

det utarbeidet en mal kalt Eierskapsmelding. Det skal imidlertid fremmes en årlig sak med oversikt over alle våre eierforhold for Kommunestyret.

Ordfører var usikker på om kommunestyret hadde vedtatt eierskapsstrategi i inneværende periode. Han fortalte at kommunestyret har vedtatt eierskapsmelding i hver periode de tidligere valgperiodene fra 2011.

Kommunens prinsipper for eierstyring

Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring. Eierskapsstrategien fra 2016 består av fire deler, i tillegg til konklusjon og vedlegg:

Her framgår behov for en eierstrategi for Selbu kommunes eierskap. Videre framgår hva som kan være eiermålsettinger.

- Prinsipielle sider ved offentlig eierskap
- Sikkert utbytte
- Sysselsetting
- Regional næringsutvikling

Virksomhetens målsetninger kan være:

- Effektiv drift
- Risikospredning
- Antall ansatte
- Etablere ny virksomhet
- Ledelsens egendefinerte mål

I samme del går det fram at det skal etableres eierstrategi for de ulike selskap:

En grunnleggende forutsetning for en aktiv eierstyring er at en klar og presis eierstrategi formuleres for hvert enkelt selskap. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier.

Vi kommer tilbake til hvordan denne delen av eierskapsstrategien er fulgt opp senere i dette kapitlet.

Det framgår også at det kommunale eierskapet skal evalueres, og at det i den sammenheng skal stilles spørsmål om kommunen er rette eier.

Del to i eierskapsstrategien belyser hva som er krav til godt eierskap. Her går det fram at eier skal begrense sin overordna styring, etter at eierkravene er satt opp. Her framgår det at:

- Eierkravene må være klare og tydelige
- Kravene må ha utforming som gjør at måloppnåelsen kan etterprøves. Det må på objektivt grunnlag fastslås om eierkravene er innfridd eller ikke.
- Kravene må være realistiske. Eiers krav bør være utfordrende og krevende, men innenfor de rammer som det vil være mulig å nå
- Kravene må sikre forutsigbarhet for selskapene. Når kommunen som eier har fremsatt sine krav, må selskapet få frihet og tilstrekkelig selvstendighet til å realisere eiers mål.

Videre framgår det at kommunen bør sørge for å ha kompetanse på kontroll og oppfølgingssiden i sin administrasjon. For å sikre profesjonell forvaltning av eierskapet ble det vedtatt at formannskapet tar rollen som eierskapsutvalg. Utvalget skal ha ansvar for fortløpende oppfølging og evaluering av kommunens ulike eierskap, herunder:

- Sikre gode rutiner for planlegging og deltakelse i generalforsamling
- Oppfølging av årsmelding, forestå forslag til styrerepresentasjon
- Tilbakerapporteringsrutiner fra generalforsamlinger
- Initiere eiermøter ved behov

Vedtaket skal fattes på generalforsamling, men det går fram av eierskapsstrategien at det ikke er noe i veien for at det er uformell kontakt mellom eier, styre og administrasjonen om viktige, prinsipielle saker.

Eierskapsstrategien omtaler styrearbeid, og beskrivelse av hvordan styret, med styreleder bør jobbe. Videre beskriver den hvordan styret bør settes sammen, at sammensetning bør være basert på ønsket kompetanse og kunnskap om selskapet. Til slutt inneholder eierskapsstrategiens del to en beskrivelse av kapitalstruktur og avkastning.

I del tre beskrives det hvordan eierstrategien for hvert enkelt selskap skal drøftes: Finansielt eierskap, politisk eierskap og blandingsformål. Her gjentas det også at formannskapet er eierskapsutvalg, og rollen til formannskapet.

KS anbefaler at kommunestyret årlig vedtar eierskapsmelding, eller annen rapportering, for alle sine selskaper. Ordfører og rådgiver viste til kommunestyrevedtak i sak 55/16, hvor det står at det skal utarbeides eierskapsmelding hvert år for selskaper som er heleid av kommunen. Vi kommer tilbake til oppfølgingen av dette senere i kapitlet.

Oversikt over selskap som kommunen har eierinteresser i

Det skal være en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.

I eierskapsstrategien som ble revidert i 2016 finnes det ikke noen oversikt over selskap som kommunen har eierinteresser i.

I intervju ble det fortalt at note 5 i regnskapet er den eneste oversikten som legges fram for kommunestyret over samla eierskap. Rådgiver sa at politikerne tar det opp, dersom de ser at det er noe som vedrører selskapene som bør drøftes.

Nedenfor viser vi en oversikt over foretak, interkommunale selskap, samvirkeforetak og aksjeselskap som Selbu kommune har eier-/aksjeandeler eller medlemskap i.

Kommunen har ett kommunalt foretak. Det er Selbu Næringssselskap KF. Her er de øvrige selskapene som kommunen har eierinteresser i:

Tabell 1. Oversikt over selskaper som kommunen har eierinteresser i

Note 5 Aksjer og andeler

	Eierandel i %	Balanseført verdi 2019	Endring	Balanseført verdi 2020
Konto: 22141010 EGENKAPITALINNSKUDD KLP		14 433 678	1 090 782	15 524 460
Konto: 22166002 EGENKAPITALINNSKUDD KONSEK I		25 000	-	25 000
Konto: 22166003 EGENKAPITALINNSKUDD REVISJON		30 000	-	30 000
Konto: 22170021 FOLKEBOKSAML OPPR 1200	0,00	12	-	12
Konto: 22170022 ALJRSUND STUESJØ OPPR 1000	0,00	10	-	10
Konto: 22170024 A/L GIMLE OPPR 1500	0,00	15	-	15
Konto: 22170025 YRKESV HEMM IND A/S OPPR 500	0,00	5	-	5
Konto: 22170046 VIKABJØRGVEGEN OPPR 1000	0,00	10	-	10
Konto: 22170048 M-NORWAY TRAVEL MARKET (5000		50	-	50
Konto: 22170054 SELBUSKOGEN SKISENTER (20.00	14,40	200	-	200
Konto: 22170056 SIFA A/S	50,35	1 110 000	-	1 110 000
Konto: 22170058 SELBU-TRYKK A/S	100,00	650 000	-	650 000

18

Konto: 22170059 KOMMUNEKRAFT A/S	0,31	1 000	-	1 000
Konto: 22170061 HAVERNESSET EIENDOM A/S	4,00	40 000	-	40 000
Konto: 22170063 SELBU ENERGIVERK A/S	100,00	50 000 000	-10 000 000	40 000 000
Konto: 22170065 ÅRSØYA FRITIDSPARK AS	38,66	750 000	-	750 000
Konto: 22170066 INNHERRED RENOVASJON		535 275	-	535 275
Konto: 22170067 TRØNDERENERGI AS	1,42	11 033 375	12 000 000	23 033 375
Konto: 22170068 TYDAL SKISENTER AS	4,63	20 000	-	20 000
Konto: 22170069 SIVA SELBU EIENDOM A/S	33,33	1 000 000	-	1 000 000
Konto: 22170070 OJL TRØNDERSK MAT OG DRIKKE	0,21	5 000	-	5 000
Konto: 22170071 USMA KRAFT AS	0,58	345 020	-	345 020
Konto: 22170073 SELBU VEKST AS	24,04	4 533 000	-	4 533 000
SUM		84 511 650	3 090 782	87 602 432

Kilde: Selbu kommune, Årsregnskap 2020

Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i selskap/foretak bør framgå av eierskapsmeldingen.

Det framgår ikke noen oversikt over selskaper i eierstrategien, og det framgår heller ikke hva som er formålet med det enkelte eierskap. Det går fram av eierskapsmeldingene for det enkelte selskap hva som er formålet.

KS anbefalinger for eierskap

KS anbefaler at kommunen årlig bør vedta eierskapsmelding for sine selskaper, eller annen rapportering for situasjonen i selskapene. Et søk på kommunens innsynsløsning² ga følgende treff i tabellen nedenfor:

---

² <http://einnsyn.selbu.kommune.no/eInnsyn-SEL/DmbHandling/Search>

Tabell 2. Oversikt over kommunestyrets behandling av eierskapsmeldinger for selskap, 2012 - 2021

År	Kommunestyret		Formannskap	
	Antall selskap	Selskapets navn	Antall selskap	Selskapets navn
2012	1	SIFA AS	1	SIFA AS
2013	1	ASTI AS	1	ASTI AS
2014	3	Haverneset Eiendom AS Selbuskogen skisenter Selbu Trykk AS	2	Selbuskogen skisenter Selbu-Trykk AS Haverneset Eiendom AS
2015	0		0	
2016	1	Selbu Trykk AS	1	Selbu Trykk AS
2017	2	Selbu Vekst AS Årsøya Fritidspark	2	Selbu Vekst Årsøya Fritidspark
2018	0		0	
2019	4	SIFA AS Selbu Trykk AS Selbu Vekst AS Selbu Energiverk AS (vedtatt i KS 270819)	4	SIFA AS Selbu Trykk AS Selbu Vekst AS Selbu Energiverk AS (vedtatt i KS 270819)
2020	0		0	
2021	1	Selbu Energiverk AS	1	Selbu Energiverk AS

Vi ser at det har vært behandlet eierskapsmelding for fire av de største aksjeselskapene som kommunen har en større aksjeandel i perioden 2015 – 2019, som var forrige valgperiode. I inneværende valgperiode har det blitt behandlet en eierskapsmelding.

KS anbefaler at kommunestyret får kompetanseutvikling. I intervju med ordføreren svarte han at opplæringen tas under folkevalgtopplæringen.

KS anbefaler at kommunestyret årlig får en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene. Som vi har sett ovenfor skal formannskapet legge fram slik informasjon for de heleide selskapene og de selskapene kommunen har aksjemajoritet i. Tabellen ovenfor viser hvordan har blitt fulgt opp. Også for KF-et legges det fram slik informasjon i forbindelse med årsrapporteringen. Det legges ikke fram slik informasjon for andre selskap.

KS anbefaler at kommunestyret utarbeider og jevnlig reviderer styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Vi har sett i protokollene fra kommunestyret at de har behandlet vedtekter og selskapsavtaler for flere selskap i perioden. Dette har gjerne skjedd i forbindelse med endring av eiersammensetning eller endringer i aksjeandel. Ifølge ordføreren har kommunen hatt opprydding av eierskap. Det kan være flere selskap som kommunen ønsker å selge seg ut av, dersom det ikke er naturlig at kommunen sitter som eier lenger.

KS anbefaler at det gjennomføres eiermøter, utover generalforsamling og representantskapsmøter. Ordfører fortalte at det i energiverket er det tre faste statusmøter i året, hvor ordfører, kommunedirektør og daglig leder møtes. Det skrives referat fra møtene. Innholdet i møtene blir skrevet om i eierskapsdokumentet.

For de andre selskapene har de eiermøter dersom det er spesielle saker som må drøftes med eier. Det er ikke faste eiermøter i disse selskapene.

KS anbefaler at sentrale folkevalgte som hovedregel bør oppnevnes som representanter i eierorganet. I kommunens delegeringsreglement er ordfører gitt fullmakt til å representere kommunen i generalforsamlinger, årsmøter og lignende, der det ikke er oppnevnt spesielle representanter, som har fått slik møte- og representasjonsrett. Oppnevningen skal da være skriftlig. I intervju fortalte ordfører at det er ordfører som møter i eierorganer. Om ikke ordfører møter, møter noen andre med fullmakt.

I Energiverket er hele kommunestyret generalforsamling. I Selbutrykk og Frivillighetssentralen er formannskapet generalforsamling.

I sak 83/19 oppnevnte kommunestyret medlemmer/representanter til styrer og nemnder. Her er varaordfører oppnevnt som medlem/representant i flere selskaper, i tillegg til at andre kommunestyrepolitikere er oppnevnt som medlemmer og representanter.

KS anbefaler at kommunestyret sørger for god sammensetning og kompetanse i styret. Ordfører fortalte at kommunen har gått bort fra folkevalgte styrer. Det er nå ordinære styrevalg ut fra kompetanse. De har valgkomite i alle selskap, og valget blir gjort i starten av en periode. En gjennomgang av eierskapsmeldinger og proff.no viser at ordfører er styreleder i Selbu Vekst AS. Ordføreren er styreleder og daglig leder i Årsøya Fritidspark AS.

KS anbefaler at det vedtaksfestes valgkomité for selskapene som kommunen har eierskap i. Ordføreren fortalte at kommunen har valgkomite i alle selskap, og valget blir gjort i starten av en periode. Vi har sett på noen av selskapene, og har funnet at for Selbu Energiverk AS er det formannskapet som eierskapsutvalg som innstiller til valg av styre og andre funksjoner.

Kommunelovens § 26-6 har bestemmelser om kontrollutvalgets innsynrett i selskaper som kommunen eier alene eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. Innsynet gjelder ikke automatisk i selskaper som kommunen eier sammen med private eiere. KS anbefaler at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte i selskap som kommunen har eierskap i. Kommunestyret bør fastsette regler og etablere rutiner for kontrollen med selskapene, hvilke dokumenter som uoppfordret skal sendes kontrollutvalget og hvem som har plikt til å sørge for dette. Ordfører viste til Plan for eierskapskontroll, som kontrollutvalget legger fram hver valgperiode. Vi har sett at planen, eller vedtaket i tilknytning til planen, ikke inneholder slike bestemmelser.

2.3.2 Oppfølging av kommunens eierskapsstrategi

Selbu kommune er eneste eier eller største eier i selskapene Selbu Energiverk AS, Selbu Trykk AS, SIFA AS, Selbu Vekst AS og Årsøya AS. Ifølge ordfører skal energiverket presenteres i årlig Eiermelding, men det har ikke blitt gjort. Eiermelding for de andre selskapene skal behandles en gang i perioden. Ifølge rådgiver får formannskapet eierskapsmelding for følgende selskap: Selbu Energi AS, SIFA AS, Selbu Vekst AS, Selbutrykk AS, Årsøya AS. Det er bare energiverket det har blitt utarbeidet en eierskapsmelding for i 2021, de øvrige i 2019 og ingen i 2020. Ordfører fortalte at kommunen er tett på de selskapene hvor de er 100 prosent eier. Han mener at kommunen har litt å gå på når det gjelder oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 55/16.

Det er bare aksjeselskapene som det har blitt lagt fram sak for i kommunestyret. I tillegg behandles årsregnskap og årsrapport for Selbu næringselskap KF. Selbu kommune er medeier i flere interkommunale selskap, og medlem i samvirkeforetak. Det går ikke fram noe sted at kommunestyret, eller formannskapet, har behandlet eierstrategi eller eierskapsmelding for disse selskapene.

Det er utarbeidet mal for eierskapsmelding, som vedlegg til eierstrategien. Revisor har gjennomgått eierskapsmeldingene som er lagt fram for kommunestyret i 2015 - 2021. Eiermeldingene er basert på malen for eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen for Selbu Vekst AS for 2021 er eksempel på hvordan det er rapportert, og er vedlagt rapporten (vedlegg 3).

I kapittel 2 gikk det fram at en oversikt over alle kommunens aksjer og andeler følger som note i årsregnskapet (vedlegg 3). Vi har ikke sett at det har blitt fremmet sak utover det, med oversikt over alle kommunens eierskap.

2.4 Revisors vurdering

2.4.1 Eierskapsoppfølging – regelverk og anbefalinger

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Vi tolker denne bestemmelsen som at det er en generell eierskapsmelding som skal legges fram for kommunestyret.

Kommunestyret vedtok eierskapsstrategi i juni 2016. Inneværende valgperiode er 2019 – 2023. Det er ikke lagt fram og behandlet generell eierstrategi. Etter revisors vurdering har kommunen en praksis for å legge fram generell eierskapsstrategi som er i tråd med minimumskravet i kommuneloven.

Eierskapsmeldingen skal minst inneholde *kommunens prinsipper for eierstyring*. Etter revisors vurdering inneholder gjeldende eierstrategi kommunens prinsipper for eierstyring.

Videre skal eierskapsmeldingen minst inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierskap eller tilsvarende interesser i. Etter revisors vurdering forelå det ikke en slik oversikt i forbindelse med eierstrategien som ble vedtatt i sak 55/16.

Kommunes formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i selskap/foretak skal også framgå av eierskapsmeldingen. Det er utarbeidet mal for eierskapsmelding, og ett av punktene i malen er kommunens formål med eierskapet.

KS anbefaler at kommunestyret årlig vedtar eierskapsmelding, eller annen rapportering av tilstanden for alle sine selskaper. Etter revisors vurdering vedtar ikke Selbu kommune eierskapsmelding for alle sine selskaper årlig. De har heller ikke annen årlig rapportering om tilstanden i alle sine selskap.

Kommunestyret bør sette av tid til kompetanseutvikling, eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Etter revisors vurdering får kommunestyrerepresentantene opplæring i eierskap gjennom folkevalgtopplæringen.

Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene. Kommunestyret får ikke slik rapport årlig, men det er vedtak i forbindelse med eierstrategien at de skal få slik informasjon om selskap som er heleid av kommunen, eller hvor kommunen har aksjemajoritet. De følger derfor ikke egne vedtak.

Kommunestyret bør utarbeide og jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Etter revisors vurdering gjøres dette ved behov.

Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet. Etter revisors vurdering gjennomføres det ikke systematiske, jevnlig eierskapsmøter utenom for Selbu Energiverk AS.

Sentrale folkevalgte bør som hovedregel oppnevnes som representanter i eierorganet. Etter revisors vurdering er det sentrale folkevalgte som møter med fullmakt i eierorganene i selskap som kommunen har eierskap i. Det er ikke alltid at det er ordfører eller varaordfører som møter.

KS anbefaler at kommunen som eier sørger for god sammensetning og kompetanse i styret. Revisor har ikke undersøkt kompetansesammensetningen i styrene i selskap som kommunen har eierskap i, men registrerer at ordfører er styreleder i minst to av selskapene, og daglig leder i ett. Dette kan øke risikoen for inhabilitet, og dessuten anbefaler KS kommunens politiske ledelse møter i eierorganene.

Det bør brukes valgkomité ved styreutnevnelser. Etter revisors vurdering gjøres det i de fleste selskapene, men Selbu Energiverk AS er et unntak – der er det formannskapet som eierskapsutvalg som innstiller til styrevalg. Selbu Energiverk er heleid av kommunen.

Kontrollutvalget bør sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte. Etter revisors vurdering er det ikke fattet vedtak, eller utarbeidet retningslinjer for dette.

2.4.2 Oppfølging av kommunens eierstrategi

KS anbefaler at kommunestyret årlig vedtar eierskapsmelding for alle sine selskaper. I kommunestyrets vedtak i sak 55/16 heter det at formannskapet årlig skal fremme en sak til kommunestyret med orientering om kommunens eierengasjement i heleide selskap samt de kommunen har aksjemajoritet i.

Etter revisors vurdering har vedtaket i sak 55/16 bare delvis blitt fulgt opp, ettersom det i 2018 og 2020 ikke ble fremmet noen slik sak til kommunestyret. I de årene det har blitt lagt fram eierskapsmeldinger for enkeltelskap, har det bare vært for noen av selskapene.

Det er bare de heleide og de selskapene kommunen har aksjemajoritet i som det har blitt fremmet sak om. Det har ikke blitt fremmet sak om eierskapsmelding for interkommunale selskap eller samvirkeforetak i den perioden revisor har sett på.

3 HØRING

Et utkast til rapport har vært sendt til kommunen for uttalelse. Tilbakemeldingen fra kommunen er lagt ved rapporten i vedlegg 2. Vi har etterkommet forslagene til korrigeringer. Det har ikke påvirket vurderinger, konklusjon og anbefalinger.

4 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

4.1 Konklusjon

En av problemstillingene i eierskapskontrollen har vært om kommunens eierstyring er i samsvar med krav og anbefalinger, dvs. kommuneloven og KS' anbefalinger.

Selbu kommune reviderte sist eierskapsmelding (eierstrategi) i 2016 (juni). Kommunestyret har ikke behandlet generell, overordna eierskapsmelding så langt i perioden.

Kommunens generelle eiersstrategi inneholder prinsipper for eierstyring. Kommunen har ikke presentert en helhetlig oversikt over alle sine selskaper i tilknytning til eierskapsstrategien, og det framgår heller ikke noen overordna beskrivelse av formålene med eierskapet for selskapene.

Selbu kommune følger i noen grad KS sine anbefalinger om eierstyring. Anbefalinger som ikke ivaretas er årlig rapportering om tilstanden i alle selskapene som kommunen har eierskap i, representasjon i eierorgan og styrer.

Den andre problemstillingen handlet om Selbu kommune har fulgt opp vedtaket i tilknytning til eierskapsstrategien om at det årlig skal legges fram en eierskapsmelding for selskap som er heleid av kommunen og selskap som kommunen har aksjemajoritet i. Revisor mener at dette vedtaket bare delvis er fulgt opp, og at det ikke er rapportert på alle disse selskapene årlig. Det er heller ikke, som vi har konkludert om ovenfor, rapportert om andre selskap som kommunen har eierinteresser i.

4.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler at

- Kommunestyret i 2022, og senest innen valgperiodens utgang, behandler generell eierskapsstrategi, med oversikt over alle selskaper som kommunen har eierskap i, og med beskrivelse av formålet med disse eierskapene.
- Kommunestyret gjennomgår representasjon i eierorgan og styre, og sørger for at sentrale politikere er representert i eierorganet og ikke i styret.
- Kommunestyret etterspør årlig sak fra formannskapet, om orientering om kommunens eierengasjement i heleide selskap og selskap kommunen har aksjemajoritet i.
- At kommunestyret årlig etterspør rapport om tilstanden i alle selskapene som kommunen har eierskap eller andre interesser i.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Problemstilling 1

Problemstilling 2

En eierstrategi vil legge et godt grunnlag for en god oppfølging av kommunens eierskap i hvert enkelt selskap. Det vil legge grunnlaget for at Selbu kommune som eier vil gi klarere styringssignaler og dermed bidra til avklaringer og større forutsigbarhet for selskapene.

Eierstrategi:

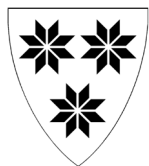
1. Det skal være en klar og presis eierstrategi for hvert enkelt selskap som skal være godt forankret hos de enkelte styrerepresentant.

2. For å sikre en profesjonell forvaltning av eierskapet foreslås at formannskapet tar rollen som et eierskapsutvalg. Eierskapsutvalget skal organisere sitt arbeid ut fra følgende prinsipielle føringer:
  - a. Kontinuerlig strategisk vurdering av formål, rammer og føringer for alle de engasjementer kommunen er involvert i som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Vedtekter og eventuelle aksjonæravtaler vurderes fortløpende.

  - b. Ved nye eierskapsinitiativ skal det foreslås formål, overordnede strategiske føringer og rammer, samt overordnet styringsmodell for disse. Videre skal det utarbeides forslag til vedtekter og eventuelle aksjonæravtaler.

  - c. Det enkelte selskapsengasjement vurderes i forhold til avvikling dersom fortsatt engasjement ikke synes riktig i forhold til endrede rammebetingelser, endrede prioriteringer, endrede ressurser eller alternative måter å organisere virksomheten på. Der hvor andre eiere er involvert, fordres en fortløpende dialog med disse.

  - d. Selskapene skal vurderes i forhold til om de har oppgaver av prinsipiell politisk karakter kontra oppgaver som overveiende er av mer administrativ operativ karakter. Denne vurderingen danner bl.a. føringer for kommunens eier/styrekompetanse i selskapenes organer.

  - e. Det etableres klare rutiner for deltakelse i generalforsamlinger. Herunder tidsplanlegging, hvem som møter for kommunen og informasjon tilbake til

selskapene, informasjon og fullmaktsforhold til den som møter for kommunen, spesielle føringer/eierkrav som ønskes meddelt ved generalforsamling osv. Det skal i utgangspunktet være politisk deltakelse på generalforsamling/ årsmøte, men dette kan delegeres til rådmannen. Det fastsettes standard rutiner for tilbakerapportering etter generalforsamling.

- f. Styremedlemmer skal vurderes i henhold til formål/overordnet strategi og oppgaver for selskapet, og den enkeltes kompetanse. Styrene skal være representert med høyt kompetente personer som har kapasitet og som sikrer mangfold. Herunder skal mål om kjønnsbalanse reflekteres. Det må forventes at styrene årlig foretar en egenevaluering av egen kompetanse og arbeid. Formannskapet har ansvar for å sikre at eget foreslått styremedlem har den riktige kompetanse og tar om nødvendig selv initiativ til utskifting. Formannskapet foreslår styremedlemmer.

  - g. Styrenes godtgjørelse skal bl.a. gjenspeile selskapenes økonomiske omfang, styrets arbeidsbelastning, styrerisiko og medlemmenes kompetansemessige bidrag til selskapene.

  - h. Det skal være en god dialog med det enkelte selskaps styre om viktige og prinsipielle forhold. Formannskapet kan ta initiativ overfor det enkelte selskap til eierskapsmøter når man vurderer at dette er påkrevd/ønskelig. Dette initiativ bør fortrinnsvis koordineres med andre eiere hvor det er relevant.
3. Formannskapet skal fremme en årlig sak til kommunestyret med orientering om kommunens eierengasjement i de forskjellige selskaper.

Det er utarbeidet en mal kalt Eierskapsmelding.

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

Selbu kommune

Kommunedirektør

Revisjon Midt-Norge SA

Deres ref:

Vår ref: (må oppgis ved svar)
2010/1783-27/255/INGHOL Dok:15246/2021

Dato:
10.11.2021

Tilbakemelding på oversendt foreløpig rapport fra eierskapskontroll

Korrektur:

Side 10, avsnittet om at det er referert til en eierstrategi godkjent i 2017. Det er en feil, det må være blanding av årstall el.l., for det er riktig oppfattet av dere, vår eierstrategi som er det som beskriver hvordan/hvorfor vi utøver vår eierstrategi sist ble endret og godkjent i Kommunestyret 260616. Det er ingen bevisst handling fra administrasjonen.

Side 12, avsnitt 2. Der har du skrevet at rådgiver/ordfører har fortalt at vi utarbeider eierskapsmeldinger for heleide selskap årlig. Det har ikke sagt, jeg svarte at det STÅR at vi skal gjøre det, ikke at vi gjør det (for det er jeg klar over).

Side 12, avsnitt 4: Her står det at i *eierskapsmeldingen* som ble revidert i 2016. For å ikke skape forvirring, så kalles dokumentet som er vår **veileder** for forvaltningen av kommunenes eierinteresser: «**Selbu kommunes eierstrategi for forvaltning og oppfølging av kommunens eierinteresser i eksterne selskaper.**»

Side 12: Oversikten du har lagt ved som viser selskaper er mangelfull, du har ikke med de vi har størst eierandel i som Selbu Energiverk AS, Selbu Vekst AS, Selbu Trykk AS, SIFA AS m.m.

Her er oversikt over våre aksjer og eierandeler, lagt frem i regnskapet år 2020 (dette blir årlig lagt frem i regnskapet for politikerne):

Note 5 Aksjer og andeler

	Eierandel i %	Balansført verdi 2019	Endring	Balansført verdi 2020
Konto: 22141010 EGENKAPITALINNSKUDD KLP		14 433 678	1 090 782	15 524 460
Konto: 22166002 EGENKAPITALINNSKUDD KONSEK I		25 000	-	25 000
Konto: 22166003 EGENKAPITALINNSKUDD REVISJON		30 000	-	30 000
Konto: 22170021 FOLKEBOKSAML OPPR 1200	0,00	12	-	12
Konto: 22170022 ALRSUND STUESJØ OPPR 1000	0,00	10	-	10
Konto: 22170024 A/L GIMLE OPPR 1500	0,00	15	-	15
Konto: 22170025 YRKESV HEMM IND A/S OPPR 500	0,00	5	-	5
Konto: 22170046 VIKABJØRGVEGEN OPPR 1000	0,00	10	-	10
Konto: 22170048 M-NORWAY TRAVEL MARKET [5000		50	-	50
Konto: 22170054 SELBUSKOGEN SKISENTER (20.00	14,40	200	-	200
Konto: 22170056 SIFA A/S	50,35	1 110 000	-	1 110 000
Konto: 22170058 SELBU-TRYKK A/S	100,00	650 000	-	650 000

18

Konto: 22170059 KOMMUNEKRAFT A/S	0,31	1 000	-	1 000
Konto: 22170061 HAVERNESSET EIENDOM A/S	4,00	40 000	-	40 000
Konto: 22170063 SELBU ENERGIVERK A/S	100,00	50 000 000	-10 000 000	40 000 000
Konto: 22170065 ÅRSØYA FRITIDSPARK AS	38,66	750 000	-	750 000
Konto: 22170066 INNHERRED RENOVASJON		535 275	-	535 275
Konto: 22170067 TRØNDERENERGI AS	1,42	11 033 375	12 000 000	23 033 375
Konto: 22170068 TYDAL SKISENTER AS	4,63	20 000	-	20 000
Konto: 22170069 SIVA SELBU EIENDOM A/S	33,33	1 000 000	-	1 000 000
Konto: 22170070 OII TRØNDESK MAT OG DRIKKE	0,21	5 000	-	5 000
Konto: 22170071 USMA KRAFT AS	0,58	345 020	-	345 020
Konto: 22170073 SELBU VEKST AS	24,04	4 533 000	-	4 533 000
SUM		84 511 650	3 090 782	87 602 432

Side 15: 4. avsnitt: Ordfører: Den bedriften som står nevnt her, var kun sagt som et eksempel. Navnet på bedriften som er navngitt må fjernes, så det ikke misforstås og oppfattes som at det er noe som er planlagt/vedtatt.

Side 17: Avsnitt 2: Du skriver at eierskapsmelding fra Selbu Energiverk AS er vedlagt, jeg finner kun at eierskapsmelding fra Selbu Vekst AS fra 2019 er vedlagt, i vedlegg 3.

Vi ønsker korrektur når rapporten er endret.

Med hilsen

Ingrid Rolseth Holt
rådgiver

Tlf: 90603016

Dette brevet er godkjent elektronisk i Selbu kommune og har derfor ingen signatur.

VEDLEGG 3 - EKSEMPEL PÅ EIERSKAPSMELDING

Selbu kommune

Sak 2013/16-49 / INGHOL Dok:7395/2019

Eierskapsmelding Selbu Vekst AS år 2019

År 2019

Selskapets navn	SELBU VEKST AS			
Selskapsform	Aksjeselskap			
Organisasjonsnr.	912 211 878			
Adresse/postnummer og sted	Nestansringen 8, 7580 Selbu			
Kontaktperson i selskapet	Asle Alsethaug	Daglig leder	Mob.: 988 80984	asle@selbuvekst.no
	Navn	Tittel	Mobil	e-post
Aksjekapitalen el. andelens pålydende:	NOK 12.375.000			
Selbu kommunes eierandel i %	24,04%			

- Gjeldende vedtekter er datert 4. oktober 2016 (vedlagt)

1.Eiere og eierandeler:

Selskapets aksjekapital er NOK 12.375.000 fordelt på 495 aksjer a NOK 25.000 per aksje

Navn	Eierandel		
	Aksjer	Kr.	i %
Selbu Energiverk	188	4.700.000	37,98
Selbu Sparebank	188	4.700.000	37,98
Selbu kommune	119	2.975.000	24,04

2.Historikk:

Selskapet het tidligere Selbu Tomteselskap AS.

Ved generalforsamling 29.april 2016 endret selskapet navn fra Selbu Tomteselskap AS til Selbu Vekst AS.

Etablerings år for Selbu Tomteselskap AS: Stiftelsesår 30. april 2013

3. Selskapets formål (ref. vedtektene §3):

«Selbu Vekst AS er et lokalt utviklingselskap som gjennom ulike prosjekter arbeider for å styrke Selbu som attraktivt bo- og arbeidsområde.

Selskapet eies av Selbu kommune, Selbu Sparebank og Selbu Energiverk AS og gjennomfører tiltak som blir initiert fra eierne eller som er naturlig for å oppnå utvikling av Selbusamfunnet».

4.Styringsform og styringsorganer (ref. vedtektene §6) :

Styret: Selskapets styre skal ha fra 3 – 7 medlemmer og 1 varamedlem.

Styremedlemmer velges av generalforsamlingen for en periode på 2 år. Av disse velger generalforsamlingen en til leder og en til nestleder.

Styret per 29.05.19

Styremedlemmer
Ole Morten Balstad styreleder
Henning Holt, nestleder
Odd Gulbrandsen
Tomas Rønsberg
Oddstein Rygg (vara)

5. Generalforsamlingen (ref. Vedtektene §7):

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni. Innkallelse til generalforsamling skjer skriftlig med 2 uker varsel, og innkallelsen skal angi de saker som skal behandles. På generalforsamlingen har hver aksje 1 stemme. Aksjonærer kan la seg representere ved fullmektig med skriftlig fullmakt.

6. Rapporteringsrutiner:

Selbu kommune forventer at Selbu Vekst AS årlig god tid før generalforsamling fremlegger oss et innblikk i status samt planer for utvikling og drift. Denne ønsker vi presentert i Formannskapet i god tid før generalforsamling.

Dokumentet *Samarbeidsavtale mellom Selbu Vekst AS og Selbu kommune som felles utviklingsarena i Selbu*, inngått mellom Selbu kommune og Selbu Vekst AS 01.03.2017 (vedlagt), gir også en godt grunnlag for hva som forventes av selskapet.

7. Grunnlaget for kommunens eierskap:

Etableringen av firmaet, da ved navnet Selbu Tomteselskap AS: Fra Kommunestyrets behandling, JP 2013/16-2, PS 21/13

«Målsetting: Gi grunnlag for vekst og utvikling gjennom å etablere et "utbyggingselskap" for å bistå i utbygginga av boliger og hytter. Selbu kommune, næringsliv og grunneiere skal samarbeide tettere for å få dette til».

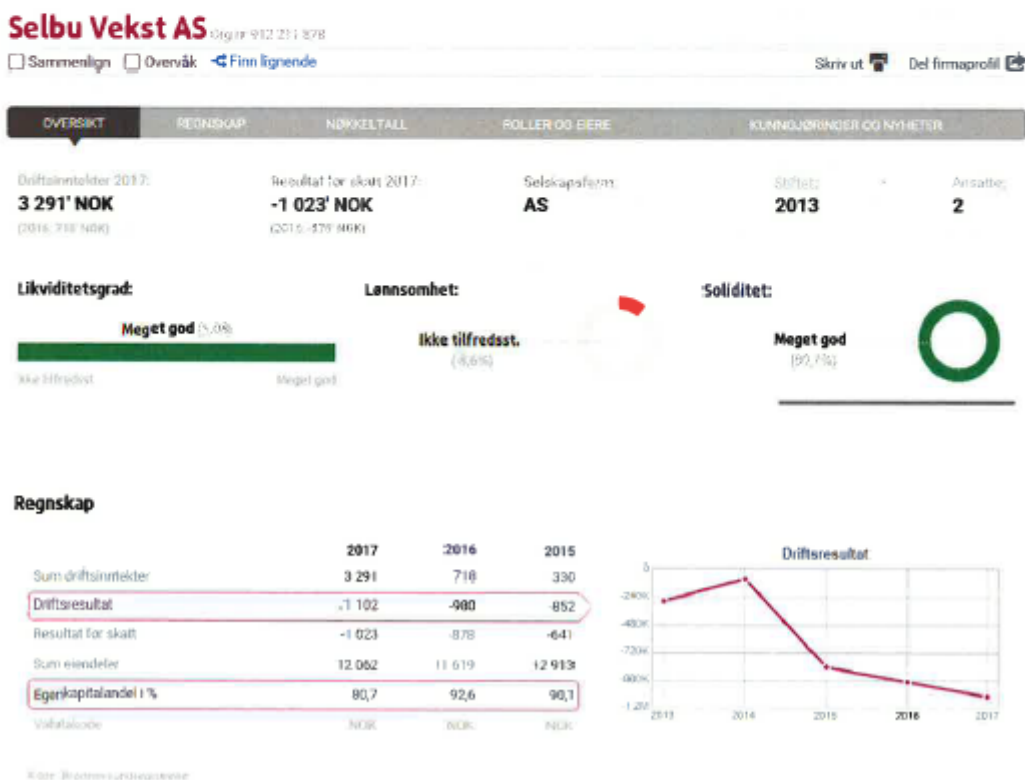
Endring av Selskapets navn til Selbu Vekst AS i 2016. Fokuset endret fra kun å være et utbyggingselskap til også å være en samfunnsutvikler med tanke på bo- og arbeidsmarkedet.

8. Kommunens evt. eierkrav:

Viser til vedtektenes pkt. 3 om selskapets formål: «Selbu Vekst AS er et lokalt utviklingselskap som gjennom ulike prosjekter arbeider for å styrke Selbu som attraktivt bo- og arbeidsområde. Selskapet eies av Selbu kommune, Selbu Sparebank og Selbu Energiverk AS og gjennomfører tiltak som blir initiert fra eierne eller som er naturlig for å oppnå utvikling av Selbusamfunnet».

9. Regnskapsmessige opplysninger (som sier noe om utviklingen de siste årene):

Fra proff.no;

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no